

Nr 164.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för ämneslärarinna vid statens samskola att för ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstgöring vid kommunal mellanskola; given Stockholms slott den 9 mars 1923.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden,
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför:
I enlighet med riksdagens beslut i samband med godkännande av grunder för avlöning och pensionering av lärarpersonalen vid
Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 130 häft. (Nr 164—165.) 1

Rätt för ämneslärarinna vid statens samskola att

för ålderstill-
lägg tillgodo-
räkna sig
tjänstgöring
vid kom-
munal mel-
lanskola.

kommunala mellanskolor förordnades genom kungörelse den 23 februari 1917 (nr 91) att, därest ordinarie ämneslärare, manlig eller kvinnlig, vid kommunal mellanskola utnämndes till ordinarie adjunkt vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium, han finge för uppflyttning i högre lönegrad som adjunkt tillgodoräkna sig de tjänstår utöver tre, han, efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, intjänat i sin befattning som ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola; dock att honom icke finge tillgodoföras mer än tio dylika lönetursår.

Denna bestämmelse har upptagits i kungörelsen den 22 juli 1918 (nr 660) angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, varvid i fråga om ålderstillägg föreskrivits, bland annat, att adjunkt, manlig eller kvinnlig, må tillgodoräknas de tjänstår utöver tre, han eller hon, efter vunnen behörighet till adjunktstjänst vid allmänt läroverk, tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola, dock ej mer än tio år.

Någon motsvarande rätt tillkommer emellertid icke ämneslärarinnan vid statens samskola, som förut varit ordinarie ämneslärarinnan vid kommunal mellanskola. Fråga har nu uppkommit om beredande åt dylik lärarinna av sådan rätt, det vill säga hennes jämställande i detta avseende med manlig eller kvinnlig adjunkt. Jag torde få lämna en närmare redogörelse rörande en ansökning i detta avseende och dess behandling.

Hos skolöverstyrelsen anhöll första lärarinnan vid statens samskola i Sala Ingeborg Emma Olson att från början av år 1921 bliva i egenskap av ordinarie ämneslärarinnan vid statssamskola uppflyttad i andra lönegraden. Sökanden hade avlagt filosofie kandidatexamen och under år 1911 enligt gällande föreskrifter genomgått provårskurs vid allmänt läroverk, varefter hon från den 23 augusti till den 1 oktober 1912 tjänstgjort såsom extra ordinarie och från sistnämnda dag till och med utgången av år 1919 såsom ordinarie ämneslärarinnan vid kommunala mellanskolor. Den 31 juli 1919 utnämndes hon att vara första lärarinnan vid nämnda samskola, i vilken egenskap hon tjänstgjorde från början av vårterminen 1920. Därest hon varit kvinnlig adjunkt, till vilken befattning hon från och med år 1912 innehade behörighet, skulle hon för ålderstillägg fått tillgodoräkna sig fyra av sina sju tjänstår såsom ordinarie ämneslärarinnan vid kommunal mellanskola. Skolöverstyrelsen avlog hennes ansökan, enär hon icke uppfyllt villkoren för att kunna uppflyttas i högre lönegrad. Sedan sökanden hos Kungl. Maj:t anfört besvär över detta beslut, fann Kungl. Maj:t genom beslut i regeringsrätten den 22 mars 1922 ej skäl att göra ändring i överstyrelsens beslut.

I anledning härav har Ingeborg Emma Olson i en till skolöverstyrelsen ställd skrift anhållit, att överstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för att hon måtte komma i åtnjutande av samma rätt i förevarande avseende, som tillkommer manlig eller kvinnlig adjunkt vid allmänt läroverk.

Med skrivelse den 21 augusti 1922 har överstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat denna framställning och därvid anfört, bland annat, följande:

Enligt överstyrelsens mening torde de skäl, som tala för att adjunkt för uppflyttning i högre lönegrad äger rätt att för ålderstillägg räkna sig till godo tidigare tjänstgöring vid kommunal mellanskola, med än större fog kunna anföras såsom stöd för att denna förmån också tillerkännes ämneslärarinna vid samskola. Med hänsyn härtill synes det knappast rättvist, att ämneslärarinna i berörda avseende intager en ogynnsammare ställning än den, som tillkommer manlig och kvinnlig adjunkt, och överstyrelsen tillåter sig för den skull föreslå, att gällande lönetursbestämmelser måtte ändras därhän, att omförmälda missförhållande avhjälpes.

I häröver den 29 december 1922 avgivet yttrande har statskontoret anfört:

Rätt att tillgodoräkna föregående tjänstetid såsom ämneslärarinna vid kommunal mellanskola har tillagts kvinnliga adjunkter, varigenom dessa komma i en betydligt förmånligare lönetursställning än lärarinnor vid samskolor. I likhet med skolöverstyrelsen anser statskontoret detta icke vara rättvist och har därför i huvudsak intet att erinra mot skolöverstyrelsens förslag om tillgodoräknande jämväl för lärarinna vid statssamskola av viss föregående tjänstetid vid kommunal mellanskola. Då emellertid ny lönereglering förestår för personalen vid de allmänna läroverken, kan det ifrågasättas, huruvida denna lönetursfråga bör nu upptagas till särskild behandling.

Frågan huruvida tjänstgöring vid kommunal mellanskola skulle få räknas till godo för ålderstilläggsberäkning vid adjunktstjänster vid allmänna läroverk avgjordes i princip genom det riksdagsbeslut, som låg till grund för förberörda kungörelse den 23 februari 1917. Adjunkter vid allmänna läroverk — vid denna tid funnos endast manliga sådana — erhöilo då rätt att tillgodoräkna sig viss del av föregående tjänstgöring vid kommunal mellanskola. Sedan genom 1918 års lagtima riksdags beslut jämväl kvinnor erhållit möjlighet att innehava adjunktstjänster vid allmänna läroverk, erhöilo de samma rätt som de manliga adjunkterna genom förut återgivna bestämmelser i kungörelsen den 22 juli 1918. Ämneslärarinnor vid statens sam-

Departementschefen.

skolor äro dock alltjämt uteslutna från dylik rätt. Några sakliga skäl för att sådana ämneslärarinnor, som innehava samma kompetens som adjunkter och därtill fullgöra samma slags tjänstgöring, icke skulle i förevarande hänseende jämföras med sistnämnda befattningshavare, kunna enligt min mening icke uppvisas. Med hänsyn härtill böra dylika ämneslärarinnor bliva delaktiga av rätten att i samma utsträckning som adjunkter få tillgodoräkna sig tjänstgöring vid kommunal mellanskola. Jag ansluter mig således till den åsikt, som i denna fråga hyses av skolöverstyrelsen och statskontoret.

Statskontoret har ifrågasatt, huruvida denna lönetursfråga nu borde upptagas till behandling, då ny lönereglering förestår för personalen vid de allmänna läroverken. Härtill bör erinras, att frågan huruvida ifrågavarande lärarinnor skola likställas med adjunkter i nu förevarande avseende, torde kunna utan någon som helst olägenhet lösas fristående. Framställning i nyssberörda syfte torde därför få göras hos riksdagen.

Beträffande tiden för inträdande av rätt att åtnjuta ålderstilllägg synes mig föreliggande omständigheter tala för att rätten får räknas från och med ingången av år 1923.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t behagade föreslå riksdagen medgiva,

att ämneslärarinna vid statssamskola må för erhållande av ålderstilllägg tillgodoräknas de tjänstår utöver tre, hon, efter vunnen behörighet till adjunkts-tjänst vid allmänt läroverk, tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärarinna vid kommunal mellanskola, dock ej mer än tio år.

Vad departementschefen, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, sålunda hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Harald Frisk.